

Vergaderjaar 2025–2026

36 865

Herindeling van de gemeenten Hilversum en Wijdmeren

B

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN

Vastgesteld 12 juni 2026

1. Inleiding

Op 9 juni 2026 heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken de leden gelegenheid geboden tot het leveren van inbreng voor het verslag inzake het wetsvoorstel houdende de herindeling van de gemeenten Hilversum en Wijdmeren. De leden van de **BBB**, de **PVV** en **FVD** hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel en dit heeft deze leden aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen. Het lid van de **Fractie-Walenkamp** sluit zich aan bij alle vragen van de leden van de fracties BBB, PVV en FVD.

2. Vragen van de leden van de fractie van de BBB

De leden van de fractie van de **BBB** willen de regering de volgende vragen stellen.

1. Is een ambtelijke samenwerking onderzocht? Zo nee, waarom niet?
2. Is er een internetconsultatie gehouden? Zo ja, waarom zit deze niet bij de stukken?
3. Waarom is inwoners tijdens de participatieavonden, via de website en in straatinterviews alleen gevraagd hoe de fusie vorm moest krijgen, en is de fundamentele vraag of zij überhaupt wel wilden fuseren nooit rechtstreeks aan hen voorgelegd? Waren de inwoners op dat moment op de hoogte van het feit dat zijn niet konden meepraten over het besluit tot fusie?
4. Is de huidige beoordeling van participatie in het Beleidskader gemeentelijke herindeling voldoende robuust? Deze leden ontvangen graag een toelichting.
5. Hilversum heeft 90.000 inwoners en Wijdmeren 20.000. In hoeverre is er sprake van een fusie of wordt Wijdmeren opgeslokt door Hilversum? Deze leden ontvangen graag een toelichting.
6. Artikel 5 van het Europees Handvest inzake lokale autonomie roept op om gemeenschappen vooraf te raadplegen bij grenswijzigingen, zo mogelijk via een referendum. Waarom staat de regering niet

achter het voorstel van het Tweede Kamerlid Vermeer om een raadgevend referendum te houden, en hoe verhoudt dit zich tot de rechtmatigheid en de geest van het Europese Handvest? Deze leden ontvangen graag een toelichting.

7. De provincie Noord-Holland heeft Wijdmeren onder preventief financieel toezicht gesteld en kortingen opgelegd, wat de gemeente feitelijk richting de fusie duwde. Hoe verhoudt het uitgangspunt van een «herindeling van onderop» zich met genoemde opstelling van de provincie? Deze leden ontvangen graag een toelichting.
8. Met deze wet wordt de naam «Wijdmeren» geschrapt en artikel 14, lid 3 van de wet Gemeenschappelijke regelingen buiten toepassing verklaard op de verhouding tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek. Kunt u aangeven waarom hiervoor is gekozen en deelt u de zorg van de leden van de BBB-fractie dat hiermee de burgemeesters wellicht een te grote invloed krijgen binnen de regeling?
9. Om het dorpse karakter te bewaren, belooft de regering «dorps-cv's», wijkagenda's en «dorpscoördinatoren». Hoe handhaafbaar zijn deze instrumenten? In hoeverre zijn deze zaken vastgelegd in bijvoorbeeld verordeningen en/of de Omgevingsvisie/het Omgevingsplan? Hoe wordt de dorpsidentiteit juridisch gewaarborgd na de fusie? Deze leden ontvangen graag een toelichting.
10. In de uitgestrekte natuur- en recreatiegebieden zoals de Loosdrechtse Plassen is nu al behoefte aan meer handhaving tegen vandalisme en ondermijning. Verwacht de regering dat de handhavingscapaciteit in dit enorme plassen- en buitengebied straks voldoende is? Zo nee, bent u bereid hier extra in te investeren? Deze leden ontvangen graag een toelichting.
11. De nieuwe gemeente erft enorm achterstallig onderhoud in de openbare ruimte van Wijdmeren, wat op termijn (2035) leidt tot hoge beheerlasten en risico's voor de vermogenspositie en het verdwijnen van voorzieningen in de dorpen. Wat gaat de regering doen om dit te voorkomen?
12. De ambtelijke organisatie van Wijdmeren wordt al in 2026 – dus nog vóór de officiële fusie – geïntegreerd in het stadskantoor van Hilversum. Waarom is hiervoor gekozen? Wat betekent dit voor de inwoners van Wijdmeren? Op welke wijze wordt ervoor gezorgd dat de dienstverlening voor ouderen en kwetsbaren in de verst van het gemeentehuis liggende dorpen op peil blijft?

3. Vragen van de leden van de fractie van de PVV

De leden van de fractie van de **PVV** willen de regering de volgende vragen stellen.

1. Noch in de gemeente Wijdmeren, noch in de gemeente Hilversum, hebben de inwoners de gelegenheid gehad om een formeel oordeel te geven over de herindeling. Kan de regering nader beargumenteren in hoeverre de inwoners voldoende betrokken zijn geweest bij dit proces en in hoeverre is aangetoond dat er daadwerkelijk draagvlak onder de inwoners van beide gemeenten bestaat? Kan de regering ook feitelijk boekstaven in hoeverre de inwoners zich ook daadwerkelijk betrokken voelen bij deze besluitvorming en deze keus ook ondersteunen?
2. Kan de regering nader duiden in hoeverre de bestuurskracht van de nieuwe fusiegemeente toeneemt, in hoeverre dit getoetst en geëvalueerd wordt en op basis van welke concrete aspecten dit aan te tonen is?
3. De gemeente Wijdmeren is eerder in 2002 ontstaan uit een fusie. Kan de regering aangeven in hoeverre die fusie destijds aantoonbaar

- extra bestuurskracht heeft opgeleverd en waarom dit nu al na nog geen 25 jaar niet meer toereikend is?
4. Destijds is Loosdrecht overgegaan van de provincie Utrecht naar Noord-Holland. Kan de regering aangeven in hoeverre inzichtelijk is of de inwoners van Loosdrecht zich thans meer verbonden voelen met Noord-Holland, zich daarmee ook identificeren als «Noord-Hollander» of nog steeds met Utrecht en zich identificeren als «Utrechter»? In hoeverre wordt met dit aspect rekening gehouden bij deze herindeling?
 5. In de aanloop naar deze fusie is door de waarnemend burgemeester van Wijdmeren zonder inspraak van de bevolking een asielopvang doorgedrukt in Loosdrecht. Kan de regering duiden hoe dit besluit zich verhoudt tot de positie van de lokale bevolking en hun vertrouwen in het fusieproces?
 6. Kan de regering duiden welke effecten deze herindeling heeft op de uitvoering van de Spreidingswet en de taakstelling huisvesting statushouders voor de nieuwe fusiegemeente?
 7. Kan de regering nader duiden of de onderlinge bestuurlijke samenwerking in de nieuwe fusiegemeente beter of slechter zal worden, gelet op de recente spanningen over met name de asielopvang?
 8. In de memorie van toelichting wordt op pagina 5 gesteld dat er een website was waar inwoners meningen op konden delen. Hoe zijn die meningen gewogen en in hoeverre is dit representatief? Is er bovendien gecontroleerd of deze reacties daadwerkelijk van inwoners van de gemeente afkomstig zijn?
 9. Ook wordt gesproken over straatinterviews. Kan de regering aangeven waar en wanneer deze plaatsvonden, hoe de locaties hiervoor geselecteerd zijn en in hoeverre deze representatief waren?
 10. Hoe duidt de regering het gegeven dat in diversie petities de afgelopen jaren een grote meerderheid van de bevolking van Wijdmeren zich uitsprak tegen een fusie en dit ook het politieke signaal was bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 (afwijkend stemgedrag en opzichte van verkiezingsprogramma's op dit punt ten spijt)?
 11. Kan de regering van alle herindelingen in Nederland van de afgelopen 25 jaar aangeven in hoeverre deze succesvol zijn geweest, hoe de lokale bevolking deze herindelingen ervaart, wat het effect is op de lokale lastendruk en dit op basis van welke feitelijke gegevens? Kan de regering daarbij ook meer specifiek aangeven hoe in heringedeelde gemeenten het personeelsbestand zich heeft ontwikkeld ten opzichte van het aantal inwoners?
 12. Kan de regering aangeven hoe de uitzonderingsconstructie voor de Veiligheidsregio in paragraaf 4.1 van de memorie van toelichting zich verhoudt tot de bedoeling van de wetgever in de Wet gemeenschappelijke regelingen?

4. Vragen van de leden van de fractie FVD

Het wetsvoorstel heeft de leden van de fractie **FVD** aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

In de memorie van toelichting bij het voorliggende wetsvoorstel wordt in paragraaf 3 benadrukt dat de herindeling van Hilversum en Wijdmeren voldoet aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling 2019¹, waarbij de voorkeur uitgaat naar herindelingen die «van onderop» tot stand komen op initiatief van de gemeenten zelf². Ter onderbouwing van de noodzaak

¹ Kamerstukken II 2018/19, 28 750, nr. 75.

² Kamerstukken II, 2025/26, 36 865, nr. 3

hiervan wordt in voetnoot 4 verwezen naar het onderzoek ««Niets doen» is geen optie meer! Toekomstperspectief 2026»³. Uit de bronnen die ten grondslag liggen aan dit traject rijzen echter vragen over de feitelijke autonomie van dit proces en de democratische representativiteit van het uitgevoerde onderzoek.

1. Hoe beoordeelt de regering de methodische zorgvuldigheid en de democratische representativiteit van het rapport «*«Niets doen» is geen optie meer!*» (2026), wetende dat de opdrachtverlening, sturing en inkadering van dit onderzoek volledig berustten bij een «bestuurlijke begeleidingsgroep» bestaande uit uitsluitend de zeven fractievoorzitters, de burgemeester en de griffier?
2. Kan de regering reflecteren op de passage in het genoemde rapport waarin wordt gesteld dat er bewust is gekozen voor een aanpak waarbij fracties in «beslotenheid» spraken om een «veilige omgeving te creëren», en dat dit een traject was van «de fracties, niet van de raad, in formele zin»? In hoeverre is een dergelijk besloten traject volgens de regering een toereikende basis voor een wet die een democratische entiteit opheft?

In het Herindelingsadvies «Samen Sterker»⁴ wordt verwezen naar bijlage A5, waarin de 29 zienswijzen van inwoners bij het herindelingsontwerp zouden zijn opgenomen. Deze bijlage lijkt echter niet te zijn toegevoegd aan de stukken van de gemeente en is ook niet terug te vinden in het bijlagenboek van de gemeente.

3. Heeft de regering inzicht in waar dit document zich bevindt? Zo niet, kan de regering ons dan informeren over de herkomst van deze 29 zienswijzen van burgers? Uit welke dorpen, steden en/of gemeenten zijn deze zienswijzen afkomstig, bijvoorbeeld uit Hilversum of uit andere gemeenten?

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken ziet met belangstelling uit naar de nota naar aanleiding van het verslag ziet deze graag **zo spoedig mogelijk** na vaststelling van dit verslag tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Lagas

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken,
Bergman

³ Rapport: «*«Niets doen» is geen optie meer. Toekomstperspectief 2026 gemeente Wijdmeren*».

⁴ Rapport: «*Samen Sterker. Herindelingsadvies Wijdmeren en Hilversum. Voor krachtige dorpen, wijken, gemeente en regio*», van 12 februari 2025.